

Forum za slobodu odgoja
Kralja Držislava 12
10 000 Zagreb

Izveštaj o radu Foruma za slobodu odgoja u 2007. godini

Izveštaj pripremili:
Vesna Mihoković Puhovski
Denis Čihor
Eugen Vuković
Mario Bajkuša

Zagreb, 03. ožujka 2008.

1. Dodijeljene donacije i potpore

Iskon internet	
Sponzorstvo u mrežnim vezama FSO-a (2007/2008.)	
USAID/AED	
Sponzorstvo u uredskom materijalu	1 kompjuter
ASSIST	
Stipendije u školskoj godini 2007/2008. za 4 učenice	
HMC	
Stipendije u školskoj godini 2007/2008. za 5 učenika/ca	
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	
Ususret EU (projekt)	Kn 15.000,00
Medijacijom u školi protiv nasilja u društvu (projekt)	Kn 15.000,00
Edukacija o vladavini prava, demokraciji i ljudskim pravima kao garancija nenasilja i tolerancije (trogodišnji program; 1. godina realizacije)	Kn 67.000,00
Aktivno učenje i kritičko mišljenje – doprinos Foruma realizaciji ciljeva HNOS-a (trogodišnji program; 1. godina realizacije)	Kn 67.000,00
Ljetna EU Akademija (projekt; provedba u 2008.)	Kn 50.000,00
UKUPNO MZOS	Kn 214.000,00
Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva	
Institucionalna potpora razvoju udruge (trogodišnji program; 2. godina realizacije)	Kn 150.000,00
Edukacijom o vladavini prava do demokratizacije društva (projekt)	Kn 79.990,00
Edukacija o EU i europskim integracijama (projekt, provedba u 2008.)	Kn 91.990,00
UKUPNO NZZRCD	Kn 321.980,00
Grad Rijeka	
Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje (2007/08. – 50% troškova za jednu grupu)*	
Edukacijom do zdravlja (2007. – 50% troškova za jednu grupu polaznika)*	
Medijacijom u školi protiv nasilja u društvu (2007. – 50% troškova za jednu grupu polaznika)*	
* Drugi dio troškova pokriveno je sredstvima MZOŠ-a, NZZRCD-a, te sredstvima škola.	
Grad Velika Gorica	
Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje (projekt)	Kn 24.000,00
UKUPNO GRAD VELIKA GORICA	Kn 24.000,00
Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija	
I ja sam građanin Europe (dopušteno prolongiranje provedbe za 2008.)	Kn 15.000,00
UKUPNO MVPEI	Kn 15.000,00
Primorsko-goranska županija	
Pogrančje dodatne edukacije nastavnika s područja Pimorsko-goranske županije	Kn 10.000,00
UKUPNO PGŽ	Kn 10.000,00
Europska unija, Europska komisija	
Projekt «P.A.C.E.» (2007/08)	€ 55.786,50
UKUPNO EU	€ 55.786,50
Open Society Institute Budimpešta	

Dekada Roma	\$ 7.500,00
UKUPNO OSI Budimpešta	\$ 7.500,00
Open Society Institute Rumunjska	
Akademski uspjeh Roma	\$ 3.900,00
UKUPNO OSI Rumunjska	\$ 3.900,00

2. Odbijene donacije i potpore

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	
Razvoj čitalačkih sposobnosti romske djece s ciljem izjednačavanja obrazovnih šansi (projekt)	
Veleposlanstvo Sjedinjenih Američkih Država	
Ljetna EU akademija (projekt)	
Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva	
Dodatna edukacija nastavnika u Primorsko-goranskoj županiji (projekt)	

3. Donacije i potpore u postupku

Obilježavanja 10. godišnjice programa RWCT u RH (Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje)	
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	
Grad Rijeka	prihvaćeno
Grad Zagreb	prihvaćeno
Grad Split	
Županija splitsko-dalmatinska	odbijeno
Grad Osijek	prihvaćeno
Grad Velika Gorica	
Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje	
Grad Velika Gorica	
Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje – doprinos Foruma realizaciji ciljeva HNOS-a	
Primorsko-goranska županija	
Edukacija o EU i europskim integracijama	
INA d.d.	
Ljetna EU Akademija	
Reiffeisenbank Austria d.d.	
Edukacijom do prevencije ovisnosti	
Grad Zagreb	
Medijacijom protiv nasilja	
Grad Zagreb	
Okoliš i naša globalna zajednica	
Primorsko-goranska županija	

2.1. Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje¹

Na temelju prijavnica, voditelji radionica su izabrali nastavnike polaznike edukacije. Organizirano je 13 seminarskih grupa u 10 gradova u Hrvatskoj. Raspored grupa, broj sudionika, mjesto i datumi održavanja, te prosječna ocjena kojom su sudionici ocijenili kvalitetu radionica prikazani su u tablici. Edukacijske radionice su održavane u osnovnim i srednjim školama u navedenim gradovima. Škole su besplatno osigurale prostor i druge tehničke resurse.

Provedene aktivnosti i rezultati.

mjesto održavanja; voditelji	datumi radionica	prosječna ocjena radionica	broj sudionika
O.Š. Brajda (Rijeka) voditelji: Zoran Pavletić, Kim Anić	27.10.2006 21.4.2007.	4,6	43
O.Š. Jelenje–Dražice (Jelenje Dražice); O.Š. Milana Brozovića (Kastav) voditelji: Zoran Pavletić, Kim Anić	22.12.2006. 26.5.2007.	4,5	32
O.Š Spinut, Split (<u>grupa 1</u>) voditeljica: Fadila Zoranić	6.5.2006. 9.6.2007.	4,43	25
O.Š. Spinut, Split (<u>grupa 2</u>) voditeljica: Fadila Zoranić	14.10.2006. 14.6.2007	4,5	18
O.Š. Petar Kanavelić – Korčula voditeljica: Fadila Zoranić	27.4. 2007. 26.5. 2007.	4,7	31
Privatna klasična gimnazija – Zagreb voditeljica: Eni Surić Faber	18.11.2006. 6.5.2007.	4,9	18
II Gimnazija – Zagreb voditelji: Eni Surić Faber, Ana Jurišić, Anita Žalac	1.9. 2006. 17.3.2007.	3,9 ²	30
Upravna i birotehnička škola – Zagreb voditelji: Zlatica Šimunović, Biserka Šavora	21.4.2007. 12.5.2007.	4,6	21
Ekonomsko veleučilište – Bjelovar; Srednja strojarska škola – Varaždin voditelj: Radmila Popović – Kaličanin	27.1.2007. 5.5.2007.	4,8	16
Gimnazija – Velika Gorica; O.Š Eugena Kvaternika – Velika Gorica voditelj: Biserka Šavora	19.5.2007 26.5.2007.	4,8	26
O.Š. Grabrik – Karlovac voditelj: Biserka Šavora	2.6.2007. 30.6.2007.	4,9	27
I. Gimnazija – Varaždin voditelj: Biserka Šavora	24.2.2007. 5.5.2007.	4,5	30
O.Š. Mladost – Osijek voditelji: Ljerka Dobaj–Ristić, Sandra Centner	16.12.2006. 3.6.2007	4,3	31
Ukupno polaznika: 348			
Prosječna ocjena seminara: 4,57			

Utrošena sredstva: Kn **391.620,00**

¹ Pod ovim nazivom donosimo rezultate provođenja projekta **samo** u osnovnim i srednjim školama. Provedba programa za sveučilišne nastavnike posebno je prikazana.

² Ova grupa organizirana je na inicijativu ravnatelja škole i neki nastavnici su zbog protesta opstruirali rad.

2.2. Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi

Poziv za sudjelovanje na seminarima ovog projekta je poslan svim visokoobrazovnim institucijama. Na temelju prikupljenih prijava za sudjelovanje formirane su grupe polaznika. Organizirane su 2 seminarske grupe u Zagrebu. Edukacijske radionice su održavane u Domu učenika «Marija Jambrišak» u Zagrebu.

Provedene aktivnosti i rezultati. Tijekom kalendarske godine 2007. jedna je seminarska grupa već završila a druga još traje. Sudjelovalo je 26 polaznika, a prosječna ocjena seminara iznosi 4,8. Nakon završene edukacije sudionici su obavezni napraviti i dostaviti pripreme nastavne jedinice prema utvrđenim kriterijima programa što svi uredno obavljaju.

U tijeku je rad seminarske grupe započet u 2007. – uključeno je 30 sudionika prosječna ocjena dosadašnjih radionica je 4,59.

Utrošena sredstva: Kn 107.650,00

2.3. Vladavina prava³

Temeljem obrazaca koje su nastavnici ispunjavali te motivacijskih pisama Forumovi stručnjaci su izabrali polaznike edukacije.

Provedene aktivnosti i rezultati.

grad/grupa	broj sudionika	mjesto održavanja	datumi seminara	prosječna ocjena seminara
Rijeka	64	O.Š. Kozala Rijeka	23. i 24. 2. 2007.	3,95
			30. i 31. 3. 2007.	4,23
Brod na Kupu	49	O.Š. F.K. Frankopan Brod na Kupu	9. i 10. 3. 2007.	4,50
			4. i 5. 5. 2007.	4,3
Pazin	21	O.Š. Vladimir Nazor Pazin	17. i 18. 3. 2007.	4,9
			11. i 12. 5. 2007.	5,0
Čazma	24	O.Š. Čazma, Čazma	21. i 22. 4. 2007.	4,96
			9. i 10. 6. 2007.	4,73
Ukupan broj sudionika: 158				
Prosječna ocjena seminara: 4,57				

Utrošena sredstva: Kn 123.000,00

³ "Vladavina prava" je novi naslov projekta "Pravo u svakodnevicu" što je učinjeno s obzirom da smo u okviru programa kreirali i novi priručnik za nastavnike pod tim imenom.

2.4. NOVI projekt – Akademski uspjeh romske djece

Cilj je ovoga projekta osposobiti nastavnike da svoju nastavu prilagode specifičnim potrebama romske djece. Namijenjen je nastavnicima iz škola s većim udjelom romske djece te romskim pomagačima (koji djeluju samo u Međimurskoj županiji). Program se provodio kroz dvije edukacijske radionice za romske pomagače.

Provedene aktivnosti i rezultati. Na prvoj radionici koja je održana u "Gradu mladih" u Zagrebu, u prostorijama odmarališta Nazor, 7.ožujka 2007. godine, sudjelovalo je ukupno 16 sudionika, od čega 7 romskih pomagača iz Međimurja te 9 nastavnika i drugog osoblja osnovnih škola. Romski pomagači su, nažalost, iz nepoznatih razloga odustali od sudjelovanja na drugoj, završnoj edukacijskoj radionici. Osim toga, drugoj radionici se nije moglo odazvati i dvoje nastavnika koji su prisustvovali prvoj. Na kraju je ovu radionicu završilo ukupno 7 polaznika od čega 6 nastavnika razredne nastave i jedan student učiteljskog fakulteta romske nacionalnosti. Svi su u evaluacijskim upitnicima izrazili veliko zadovoljstvo seminarom. Prosječna brojčana ocjena kojom su sudionici ocjenili seminar bila je 4,57 (na skali od 1 do 5).

Utrošena sredstva: Kn 21.985,00

2.5. NOVI projekt – Edukacija o Europskoj uniji

Projekt Edukacija o Europskoj uniji je pilot projekt kojeg je Forum prošle godine provodio intenzivnije. U sklopu projektnih aktivnosti osmišljen je koncept dvodnevog seminara za nastavnike te je pripremljena radna verzija priručnika za nastavnike. Seminar je organiziran u Osnovnoj školi "Frana Krste Frankopana" u Brodu na Kupi. Sudionici su odabrani iz drugih programa i projekata Foruma na temelju njihove aktivnosti, te pokazanog interesa. Na seminaru je sudjelovalo 22 nastavnika, profesora i članova stručnog osoblja škola. Radilo se o nastavnicima osnovnih i srednjih škola s područja Primorsko-goranske županije, grada Rijeke, Zagrebačke županije i grada Zagreba. S obzirom na njihovu dosadašnju aktivnost u drugim Forumovim programima vjerujemo da će znanje i metode s kojima su se upoznali na ovom seminaru, upotrijebiti i u svojim razredima. Sudionici su svakako iskazali kako im je seminar pomogao u shvaćanju Europske unije te njima samima približio do tada neke nepoznate činjenice. Sudionici su u programu sudjelovali na dva načina: a) aktivnim sudjelovanjem na dvodnevnoj radionici na kojoj su, kroz niz radionica, obrađene teme vezane uz Europsku uniju, te metode poučavanja istih tema u razredu; b) povratnom informacijom o metodičkoj strani seminara, te prijedlozima za poboljšanje.

Provedene aktivnosti i rezultati. Ukupno je educirano 22 nastavnika, profesora i članova stručnog osoblja škola o temama vezanim uz EU i proces hrvatskog pridruživanja. U provedenim anonimnim evaluacijama svi su oni iskazali veliko zadovoljstvo edukacijom kroz koju su prošli što je vidljivo i iz prosječne brojčane ocjene kojom su ocijenili seminare, a koja na skali od 1 do 5 iznosi 4,5.

Utrošena sredstva: Kn 13.400,00

2.6. NOVI/STARI⁴ projekt – Medijacijom u školi protiv nasilja u društvu

Temeljem poziva za sudjelovanje u seminaru projekta "Medijacijom u školi protiv nasilja u društvu" određene su tri grupe (Brod na Kupi i Čazma). Sveukupno je sudjelovalo 73 sudionika. Najveći dio činili su učitelji razredne nastave i profesori predmetne nastave u osnovnim školama. Seminarima su prisustvovali i članovi stručnog osoblja škola. Seminarima su organizirani u suradnji i u prostorijama navedenih osnovnih škola, a razmak između dva seminara bio je u prosjeku oko mjesec i pol dana kako bi sudionici seminara mogli implementirati sadržaj i metode u nastavi. Po završenom seminaru sudionici su bili dužni dostaviti dvije standardne nastavne pripreme o održanim nastavnim jedinicama koje su vezane uz seminar kojem su prisustvovali ili izvještaj o provedenoj medijaciji u svojoj školi. Na temelju poslanih nastavnih priprema sudionicima su dani komentari i savjeti, a na kraju drugog dijela seminara organizirani su i kratki razgovori unutar svake grupe o pozitivnom i negativnom iskustvu u implementaciji sadržaja i metoda s kojima su bili upoznati na seminaru. Posebno su unutar svake grupe diskutirani problemi s kojima su se susreli budući da se radi o vrlo zahtjevnom i osjetljivom procesu gdje krivi koraci mogu dovesti do još većeg sukoba, a ne rješenja konflikta.

Provedene aktivnosti i rezultati.

grad/grupa	broj sudionika	mjesto održavanja	datumi seminara	prosječna ocjena seminara
Brod na Kupi	49	O.Š. F.K. Frankopan Brod na Kupi	9. i 10. 3. 2007.	4,5
			4. i 5. 5. 2007.	4,3
Čazma	24	O.Š. Čazma, Čazma	21. i 22. 4. 2007.	4,96
			9. i 10. 6. 2007.	4,85
Ukupan broj sudionika: 73				
Prosječna ocjena seminara: 4,65				

Utrošena sredstva: Kn **35.500,00**

2.7. Edukacijom do zdravlja

Prošle je godine održana jedna radionica za nastavnike u programu Edukacijom do zdravlja. Radionica je održana u osnovnoj školi Kozala u Rijeci. Prisustvovali su joj osnovnoškolski i srednjoškolski nastavnici s područja grada Rijeke.

Provedene aktivnosti i rezultati. Educirano je ukupno 26 nastavnika s područja grada Rijeke. Nastavnici su vrlo visokim ocjenama ocijenili radionicu i njene nastavnike. Prosječna ocjena na skali od 1 do 5 bila je 4,47.

Utrošena sredstva: Kn **8.200,00**

Napomena: S ovim programom – za tu svrhu pre/dorađenim Forum se je prijavio na natječaj MZOŠ–a za provođenje pilot projekta Zdravstveni odgoj i obrazovanje. Prilog o

⁴ Medijacija je u početku bila jedan od segmenata PUS–a, ali smo je zbog velikog interesa nastavnika izdvojili, upotpunili i vodimo je i kao zaseban seminar.

tome šaljem kao posebni dokument i možete ga pogledati kao pripremu za raspravu o tome u posebnoj točki dnevnoga reda.

2.8. Razmjena učenika srednjih škola u SAD-u i UK-u

Forum za slobodu odgoja već petnaest godina⁵ provodi program razmjene učenika srednjih škola. Program se provodi u suradnji s American Secondary Schools for International Students and Teachers iz Sjedinjenih Američkih Država i Headmasters' Conference iz Velike Britanije. Program se provodi na godišnjoj razini raspisivanjem natječaja za učenike drugih razreda srednjih škola u Republici Hrvatskoj. Spomenuti suradnici osiguravaju cjelokupni organizacijski posao vezan za odabir škola, plaćanje školarina i drugu brigu za učenike koji dobiju stipendiju za školovanje u SAD-u ili Velikoj Britaniji.

Provedene aktivnosti i rezultati. U školskoj godini 2007/2008. na razmjeni se nalazi 9 učenika i učenica i to četvero u SAD-u, a petero u Velikoj Britaniji. U školskoj godini 2008/2009. osmero učenika će ići na stipendiju i to troje u Veliku Britaniju, te petero u SAD.

Utrošena sredstva: Kn 110.000,00

2.9. NOVI projekt – «Project Agency Cooperation Education» (P.A.C.E.)

Ovo je projekt EU koji provodimo u partnerstvu s United World College iz Duina. Kao članica znanstvenog odbora projekta za Hrvatsku sudjeluje Dubravka Miljković. Jedan od kriterija provođenja projekta je da se uključe nastavnici/učenici iz područja potencijalnih rasnih ili etničkih konflikata pa smo ga proveli u Trećoj srednjoj školi u Vukovaru (iako se u glavnom provodi u gimnazijama) **jedinoj** u Vukovaru u kojoj djeca srpske i hrvatske nacionalnosti idu u istu školsku zgradu u istoj smjeni, ali ipak ne u iste razrede! Nastavnici koji sudjeluju u projektu na pripremi nastavnih jedinica sukladno kriterijima projekta iz zemalja jadranske regije bili su uključeni u tri stručne višednevne radionice koje je u RH organizirao Forum za slobodu odgoja i Rijeci. Održane su u lipnju, listopadu i prosincu 2007. godine. Na tim radionicama je za potrebe profesionalnog razvoja izrađen niz inovativnih sredstava za poučavanje koji će biti primijenjeni u školama koje su uključene u Projekt. Također je organiziran jedan sastanak znanstvenog odbora projekta u Zagrebu u rujnu 2007. Projekt je financiran sredstvima Europske Unije putem Delegacije Europske Komisije u RH.

Provedene aktivnosti i rezultati. 34 nastavnika iz svih zemalja jadranske regije koje sudjeluju u projektu, od čega je iz RH 5 nastavnika, završilo je uspješno spomenute 3 edukacije odnosno radionice u Rijeci. Također je krajem listopada 2007. izvršen posjet školi u Vukovaru iz koje su angažirani nastavnici iz RH te su se predstavnici i nositelji glavnog projekta iz Italije uvjerali iz prve ruke o kvaliteti i postignućima u inovativnim metodama poučavanja. Završna međunarodna konferencija pod nazivom «First International Conference on Cooperation in Secondary Education» i službeno otvaranje Agencije za suradnju u srednjoškolskom obrazovanju (Agency for Cooperation in

⁵ Program zapravo Forum vodi osam godina jer je 2000. "spinofiran" iz Instituta Otvoreno društvo.

Secondary Education) koja je konačni rezultat projekta P.A.C.E. održati će se u srijedu, 16. travnja, 2008. g. u Duinu, Italija (pokraj Trsta).

Utrošena sredstva: KN 267.866,00

2.10. NOVI projekt – Dekada Roma

Ove su godine, u svibnju, Forumovi aktivisti dovršili *shadow report* o provođenju Desetljeća za uključivanje Roma u Hrvatskoj. *Shadow report* za Hrvatsku je zajedno s izvještajima za ostale zemlje svečano promoviran na sjednici Međunarodnog upravnog odbora *Desetljeća* u Sofiji. U prosincu 2007. konačno je objavljen i Hrvatski prijevod izvještaja.

Provedene aktivnosti i rezultati. Rad Forumovih aktivista vrlo je visoko ocijenjen od strane predstavnika Ureda za Romske Inicijative *Open Society Institute* koji je jedan od pokretača i idejni začetnik inicijative Desetljeća za uključivanje Roma.

Utrošena sredstva: Kn 47.397,00

2.11. Posebne aktivnosti Izvršne direktorice Foruma za slobodu odgoja

2.11.1. Koordinacija udruga za djecu i rad u Savjetu za razvoj civilnog društva

2004. god. osnovana je Koordinacija udruga za djecu u RH (KUD) kao neformalna mreža. Forum je pozvan da se priključi što je temeljem odluke Upravnog odbora i učinjeno. Izvršna direktorica od tada sudjeluje u radu KUD-a koja je na skupštini u travnju 2007. pretvorena u formalnu mrežu te registrirana kao udruga (letak KUD-a u prilogu), a Izvršna direktorica Foruma izabrana je za Koordinatoricu Upravnog odbora KUD-a.

Izvršnu direktoricu Foruma KUD je kandidirala za članicu u Savjet za razvoj civilnog društva, kandidatura je prihvaćena te je nakon poznatog skandala s nezakonitom istragom SOA-e nad članovima Savjeta koji dolaze iz civilnog društva došlo i do službenog imenovanja.

Sve o radu Savjeta te godišnji izvještaj moguće je naći na mrežnim stranicama Ureda za udruge Vlade RH www.uzuvrh.hr

2.11.2. – Suradnja s EFFE

Izvršna direktorica je sudjelovala na svim kolokvijima i konferencijama EFFE s obzirom da je nakon kolokvija na Brijunima 2005. izabrana u članstvo Upravnog odbora čije se sjednice uvijek vezuju na ovakve skupove. Sve troškove (putovanje i smještaj) na te skupove plaćao je EFFE.

O radu EFFE članovi Foruma i ostala stručna javnost obavještavani su i osobno i putem web stranica Foruma na kojima je postavljena i veza s mrežnom stranicom EFFE te objavljen svaki broj "Newsletter"a.

Ovom prilikom izražavam i svoju razočaranost što se u akcije EFFE ne uključuju članovi Foruma. Utoliko više što je u posljednje vrijeme EFFE proširio krug svog interesa i ne bavi se više samo pluralizmom i alternativnim obrazovanjem već se uključio u relevantne rasprave o problemima obrazovanja u suvremenom svijetu o čemu najbolje govori i tema konferencije koja će se održati u Briselu u svibnju.